

AS ELEIÇÕES MUNICIPAIS E O MEDIO AMBIENTE

CARLOS VALES

Concelleiro de Medio Ambiente do Concello de Oleiros, e Pte. da Comisión de Medio Ambiente e Resíduos da Mancomunidade de Municipios de A Coruña

Tratar de definir unhas principios básicos a propoñer na xestión medioambiental das corporacións que gobernen nos concellos galegos a partir do próximo 13 de Xuño, seméllanos unha tarefa complicada, por non decir imposible. A diversidade de situacións é tan grande que disuade dos intentos de xeralización. Pouco teñen que ver os problemas de xestión que plantexan as grandes cidades galegas, os pequenos concellos rurais do interior, as vilas históricas ou os concellos emerxentes nas áreas metropolitanas. En definitiva, ¿como dar directrices comúns para concellos urbanos como Vigo ou A Coruña, rurais e deprimidos como Monfero, O Incio ou Montederramo; vilas históricas como Xinzo de Limia, Viveiro ou Cambados; concellos metropolitanos emerxentes como Oleiros, Culleredo ou Arteixo?.

CLIENTELISMO E USO EFICIENTE DOS RECURSOS

Para a maioría dos concellos galegos, na súa inmensa maioría rurais, caracterizados pola súa nula capacidade de xestión e de xeneración de recursos propios, xa sería un cambio drástico conseguir eficiencia no uso dos recursos municipais e que estes fosen utilizados á marxe de criterios clientelares. Quero dicir: que o concello sexa capaz de usar recursos escasos con racionalidade e en función das necesidades reais (por exemplo, non en construír infraes-

tructuras sobredimensionadas que logo non se usan, non en abrir pistas innecesarias ou en asfaltar outras que nen se utilizan), e que ese uso non sexa clientelar (por exemplo, facendo traídas de auga ou colocando puntos de luz "aos que me votan" e marxinando aos díscolos). So conseguir isto xa melloraría o estado do medio ambiente, simplemente porque os cartos se usarían mellor, e máis en función das necesidades realmente existentes.

AXENDA 21 LOCAL

Noutra orde de cousas, facer propostas medioambientais para os concellos atópase con outra dificultade, e é que o medio ambiente impregna a casi todas as políticas sectoriais. Dito doutra maneira, sobre o medio ambiente inflúen as políticas municipais de transporte, de industria, de enerxía, de auga, de residuos, de urbanismo, de conservación da natureza, ou de infor-

cambio na percepción da problemática medioambiental na nosa época estriba en que, mentras no pasado a medioambiental concebíase como unha política sectorial máis (no mellor dos casos), hoxe está claro que o medio ambiente debe de estar na base e debe de condicionar todas as demais políticas sectoriais (por exemplo, as que veño de citar). Este principio quedou asumido no Cume de Río de Xaneiro do ano 92 na chamada Axenda 21, que entronizou un concepto tan interesante como deturpado, o do desenvolvemento sostible. Como queira que ese concepto debiera ter sido asumido, e aplicado, por todas as administracións públicas, dou lugar ás Axendas 21 locais, que comprometen aos concellos que as asumen a elaborar un diagnóstico da súa situación ambiental e a realizar propostas para camiñar na corrección das deficiencias. Baste constatar que, a día de hoxe, ningún concello galego ten realizado unha auditoría medioambiental completa nen ten subscrito formalmente a Axenda 21, aunque é evidente que algúns teñen avanzado moito máis que outros na súa dirección (nun exercicio rápido de memoria permítaskeme citar a algúns: Allariz, Arteixo, Oleiros).

ECOLOXÍA URBANA

En calquera caso, voume a atrever a facer algunhas propostas concretas que, de aplicarse, redundarían positivamente na situación medioambiental

mación e participación cidadana, entre outras. Creo que o máis interesante que se pode dicir ao respecto é que o gran

dos concellos e, por ende, de Galiza. A primeira delas fai referencia á necesidade de asumir políticas de ecoloxía urbana básicas, como son as de abastecemento, saneamento e tratamento dos residuos, desde posicións de sensibilidade medioambiental. É dicir, asumir que as fontes de abastecemento de auga potable (sexan ríos, encoros ou manantiais) nunca deberan recibir a máis mínima contaminación (sexan vertidos urbanos, industriais ou agrarios, sexa contaminación puntual ou difusa). Asumir que o saneamento de augas residuais é imprescindible e que se pode conseguir a baixo custe coas tecnoloxías actualmente existentes. E asumir que non é razoable tratar a maior parte dos residuos sólidos urbanos de Galiza de forma centralizada a moitos quilómetros de distancia (en Cerceda), nen tampouco pretender utilizar o lixo para producir electricidade, a costa de icinerar restos de chuletas e mondas de plátano, cando existen alternativas de reciclaxe nas proximidades dos lugares de produción, que implican ademais a fabricación de abono con eses residuos -o compost- de enorme utilidade potencial para os montes e para a agricultura.

CONSERVACIÓN DO PATRIMONIO NATURAL

A segunda proposta é dirixir a xestión municipal cara a conservación do patrimonio medioambiental do concello no seu sentido máis amplo, é dicir, contemplado como patrimonio natural, cultural e productivo. Eso significa, en definitiva, planeamento. Planeamento feito sen despreccio polo propio, desde o respecto pola paisaxe cultural que o noso pobo xenerou ao longo de moitas xeneracións. Resumindo nuns cantos exemplos de actualidade, significa combatir a disgregación urbanística, que constrúe casas enriba de leiras e prados mentras se deixan caer as casas dos antergos, significa evitar a destrución dos sinais de identidade cultural e paisaxística -e as vellas masas forestais autóctonas- que a concentración parcelaria plantexa como modelo modernizador, significa evitar o expolio e a privatización dos valores medioambientais dos ríos e dos montes a través dos proxectos hidroeléctricos e eólicos en curso, significa poñer couto á substitución de terras agrarias productivas por monocultivos forestais de eucaliptos, economicamente dúbidosos e ambientalmente empobrecedores.

FORMACIÓN AMBIENTAL

Por último, creo que os concellos terían que facer un esforzo pola capacitación, información e educación ambiental. É imprescindible formar técnicos con sensibilidade ante as cuestións ambientais, e si esta é unha tarefa que para moitos concellos semella excesiva (¿úlos técnicos?), lembro que tamén son institucións de administración local as Deputacións e as mancomunidades, quen poderían formar equipos con capacidade de asesoramento e apoio. A información ambiental é precisa na medida en que se non coñecemos os problemas que temos, dificilmente poñeremos os medios para resolvelos; e se a opinión pública descoñece cais son os problemas realmente importantes, dificilmente poderá apoiar que se centren os esforzos neles. Por último, a educación ambiental é unha ferramenta de dinamización social dos concellos a prol do medio ambiente, unha ferramenta para conseguir apoio social, cambio de valores e actitudes, e respaldo para as políticas ambientalmente comprometidas. Evidentemente, queda moito camiño por andar.

CASTELAR DE GESTIÓN, S.L.

Avda. de Lugo, 6 - baixo
15702 Santiago de Compostela
Teléfono 59 50 77 / 61

XESTORA DE COOPERATIVAS DE VIVENDA

PROMOCIÓN EN:

Santiago
Padrón
Noia
Brión
Vigo
Vilalba